

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautóca 122. sz.

Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. befegyedj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban; Demjén László könyv- és Keresztény-Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyilttér sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 september 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

A magyar honvéd-intézmény.

Ez intézmény — igaz meggyőződéssel írjuk — egyike új alkotmányos korszakunk legnagyobb szabású alkotásainak; mert az nemzeti sajtóságainkkal egyezik, gyökere ezer éves életünkben van, fajunk s hazánk fennállására a főtenyező, s az európai mostani politikai iránynak tökéletesen megfelel.

Ugy van, a mint mondók. Mi lóra temett, bátor, katonás nemzet vagyunk. Fiaink 6—10 éves korukban derekasan megülik a lovat, még hölgyeink s parasztasszonyaink is tudnak s szeretik lovagolni; lovaink könnyűk, tüzesek, győzők; lóni, vívni szeretjük; kissé kitünni, első lenni, dicsekedni is természetünkben van. Ez mind katonás természetre mutat; pedig ez a mi sajtóságunk.

A katonáskodás, honvédelem olyan régi nálunk, mint Európában létünk. Hiszen ama 280,000 magyar utódi vagyunk, kik Ázsiából a Volga mellől paripáikra kerekedve s gyermekeiket, öregeit és betegeit — tábori szekérvárakba zárttan — maga után hozva, Lébédia és Eteköz tartományán át, négy év alatt közel 4000 mérföldnyi utat téve, utjukban minden ellenálláson diadalmaskodva, Pannoniába jöttek, magoknak és örökösöknek földet és hont szereztek, s azt Kr. után 888 év óta karjuk erejével, szívök bátorságával védik.

A szathmári békekötés szerzői 1711-ben hagyomány- és természetellenesen, egy részről eléggé meg nem róható ördögi gonoszsággal, más részről méltóan meg nem siratható könnyelműséggel kivették a valódi nemzet kezéből a fegyvert, a haza védelme ügyét áttették a helytelen megvetéssel ugynevezett parasztság vállára. Ausztria titkon örvendett, mert a magyar alkotmány valódi garanciáját ez által elenyésztetvén, az utáni fennállása, tetszés szerinti módosítása vagy éppen megszüntetése a németes szellemű kormány hatalmi tetszésétől függött.

Oda is jutott Magyarország és Erdély 150 év alatt szabadság és jog tekintetében, hogy az 1825-től kezdve 1848-ig alkotott nagyszerű reformtörvények alig voltak képesek nemzetünket tetszalott állapotából felköltetni s a többi szabad és művelt nemzetek tiszteletét érdemlő pályautjára vezetni. Valóban szinte elmentek a katonáskodási általános kötelezettséget mi rólunk elvették.

Ma is — higgye el mindenki — a minő irányt az európai politika vett, a mint a nagy nemzetek egymáshoz való viszonya s országai konfiguratioja alakulni kezd, nemzetünk fennmaradásának egyik leghathatósabb tényezője az általános honv. kötelezettség kérése szigorral alkalmazása lehet. Más polgári intézmények, vagyoniosság, tudományos műveltség természetesen sokat tesznek; de megjegyzendő, hogy mind ez csak a béke áldásos ólében fejlik virágzásra, a békének pedig alapja az ország geniusához illő, tekintélyes és gyakorlat által tökéletesült védereje.

Midőn ez vagy amaz politikai pártbeli a honvédintézményről ítéletet hoz, a helyzet fel-fogásának, a magyar államélet multja és jövője, államférfiai méltatásának ezen magaslatára kell emelkednie. Nem szabad arról rövidlátólag, araszos szabással, egy-két év eredménye arányát te-

kintve szólani, mélyebbre kell hatni annak érdemébe, a mai világ-állást kell tekinteni, a lényegre fektetni súlyt, nem akadni fenn a formákon, a külső kérgen. Ilyen vagy amolyan a zsinorzat, vörös vagy kék a posztó — hazámfi! ez nem határoz, nem ez a lényeg, de dönt és épen nemzeti létünk felett dönt az, hogy ha a magyar királyságban szükség esetében minden honpolgár fegyverre kelhet, avval bánni tud, s a nemzeti honvédsereg elébe vezényelni képes tisztikart leszünk képesek egykor állítani.

Pedig ebben már is van lehetőség. Figyelemmel kísértük ez utóbbi két őszi honvédegyakorlatot, tiszteit és a honvédeket éles szemügyre vettünk, megbiráltuk létszámát, természetét, fegyverrel bánásban és gyakorlatokban való képességeket s jártasságukat, a vezényleti nyelvnek összefüző és egységesítő hatását, a fegyverek minőségét, gyalog honvédeinket és huszárainkat mind apróra tanulmányaink tárgyává tettük, s ama remény ébredt lelkünkben, hogy a honvéd-intézményből Magyarországnak és a magyar alkotmányának egykor biztos, szilárd és törvényszerű védője és realis garanciája fog kifejlődni.

Azonban e végre szükséges, hogy a honvéd tisztikar állásának — a jövődőt nézve — eme magasatos hivatását felfogja s egyfelől magát olvasás és a sorenzrebeli képzett tisztekkel való társalgás által szakmájában tudományosan és gyakorlatilag teljesen kimelve, másfelől a vezénylete alá bízott honvédség katonai ügyessége, bátorsága és testületi honfias szelleme kifejtésére minden lehetségest megtegyen. Ne nézzék szép állásukat csak a kenyér szempontjából — lelkesítse a honvédi hivatás magasosságát.

De a hazai ifjúság értelmi virága se vonuljon vissza e pályától; higgye el nemzetünk látnok-költőjének profétaszzerű szava igazságát:

A nagy világon e kívül nincsen számunkra hely...
Itt élünk halunk kell!

A mikor az oriens-kérdésben a harezi riadó tán tizedek mulva, tán hamarabb Európá-szerte megszólal, a kiknek a világgrázó háboru concertjében első részt kell venni, az Magyarország népe lesz! Vigyázzunk, hogy készületlenül ne találassunk.

De addig is jöhetnek ránk a megpróbáltatás napjai, belső bajok miatt. Hazánkat Európa közepében szükségesnek látják és vallják a nagy nemzetek; de ezt nekünk kell bizonyítani, sőt tovább menve azt is megmutatnunk, hogy egyszersmind a continens nagy hatalmi egyensúlyára hasznosak, sőt nélkülözhetlenek tudunk lenni.

Ezeket általában mindnyájunknak mondjuk; honvédeinknek pedig hő üdvözlünk s hegyeink cserkoszoruját nyújtva, a francziák világhírű tábornokának az egyiptomi pyramisoknál mondott buzdító szavát idézzük emlékébe, a ki így szólott: „Katonák! ne felejtsetek, hogy e sirokról negyven század néz le rátok!”
Mi azt mondjuk honunk nemes védőinek: „Honvédek! ne felejtsetek, hogy Árpád és a 48-ki vörös szipkások öröke van veletek!”

Kerka-poly pénzügymin. beszéde az 1873-ki költségvetésről.

A bemutatott költségvetés rendes szükséglet gyanánt — a közösgyektől mindig eltekintve — 150.265,004 frtot mutat. Ez összeg annál, mely a f. évről van e czimen előirányozva, mindig a közös ügyek különválasztásával, 12.289,215 frttal magasabb.

Ennek ellenében a rendes bevételek 170 millió 809,264 frttal előirányozták, tehát a f. évről előirányozott összeg ellenében 13.778,667 frttal magasabbak.

Szemben tartva egymással a szükséglet és födözlet emelkedését, a végeredmény az, hogy a közösgyi szükséglet fedezésére 1873-ra több marad 1.489,452 frttal, mintsem maradt a folyó évben. Ezzel javult a rendes előirányzat mérlege, tehát 11,000 frt hián s fél millió forinttal.

Midőn ezen tényeket constatálom, nem tartom fölöslegesnek nagy vonásokban megemlíteni azon tételeket, melyeknél ugy a szükséglet, mint a födözlet emelkedést mutat, a melyek tehát a jelen évi előirányzattól való eltérést okozzák.

A kiadási többletben 3.577,000 frt, a kisebb számozatok elhagyva, csak alaki, előidézve azon körülmény által, hogy miután most már a vasuti kölcsön teljesen be van építve, az azután fizetendő évi járadékot, mely eddig megosztott, a már beépített tőkék után fizetendő részre s azon tőke után fizetendőre, mely még beépítve nem volt s magából a tőkéből fedeztetett, most legeszen a rendes kiadások közé igitatam, ugy hogy az egész évi járadék a rendes kiadások közt szerepel. Ez megvolt eddig is, csak hogy nem egészen a rendes kiadások közt. A rendesek közt csak az foglaltatott, a mi a már beépített tőkék kamat és törlesztési járuléka és a megfelelő vonalak tiszta jövedelme közt mutatkozott, míg most az egészet foglalám oda be; ennek ellenében azonban a bevétel is természetesen szaporodott, mert miután a brutto-budget elveit szerint az egész évi járadék kiadásba tétetett, az egész várható bevétel a fedezet rovatába állítottatott be: 3.329,103 frttal, tehát tekintélyesen nagyobb összeggel az ez évről előirányozottal, miután a zólyom-rutkai s hatvan-szolnoki vasutak ez évben érik el befejezésüket, mi legjelentékenyebb vonalunkat kiegészíti és hosszúságában csaknem megkétszerezi. A másik jelentékeny tétel, mely a kiadási többletet előidézi, a dohányjövédéknél mutatkozik, és pedig 2.031,000 frttal, előidézve az üzlet folytonos növekedése s a nyers anyag, a dohányárak drágulása által. De ezzel szemben a bevétel is 2.772,000 frttal magasabban előirányoztatik, ugy hogy a mérleg tulajdonképen több, mint 700,000 frttal javult.

A harmadik ilyen tétel az államerdőknél mutatkozik hasonló okból, t. i. az üzlet folytonos emelkedése és részben az erdők testének növekedése következtében is, a határvidéki erdők fokozatos kihasználása kezdetét vévén. Ezen czimen 2.715,000 frttal több kiadás vétetik fel, de szemben ezzel a bevételekben 4.228,000 frt többlet áll, ugy hogy itt másfél millióval javult a mérleg. A kereskedelmi miniszteriumnál a kiadás és bevétel körülbelül egy arányban emelkedik, a kiadás többlet 738,000, a bevételi pedig 737,000 frt tévén, így a különbözet 1000 frt, a posta és távirada fejlesztése, továbbá a ménegazdaságok által kívánt költségtöbblet fejében.

Ezek azon emelkedések, melyek részben formaiak, de mindenesetre a bevétel többlete által ellensúlyozták, sőt több, mint ellensúlyozták.

Következnek azon tételek, melyekről ezt már nem mondhatom. Ezek közt első sorban áll az udvartartás javadalmának javaslatba hozott emelése, mire vonatkozólag a megfelelő törvényjavaslatot az imént voltam bátor benyújtani. Ez egy milliót tesz. (Felkiáltások a szélsőbalon: Csak?) Hasonló mennyiségű többlettel van előirányozva a vallás- és közoktatási miniszter tárczája, mely többlet legnagyobb részben, sőt mondhatnám majdnem egészen

közoktatási czelokra van szánva. Ennek közelebbi indokolását az illető miniszter előterjesztésében fogja a t. ház megtalálni. 1.792,000 forintnyi kiadási többlet mutatkozik az igazságügyi tárczában. Ez majdnem kizárólag az első folyamodású bíróságok s az államügyészségek részére vétetik igénybe. Belőle körülbelül 400,000 forint személyes illetőség, a szükségesnek mutatkozott szaporítások által indokolta, a többi dologi kiadás, mely az előző tapasztalat hiányában a folyó évre alacsonyabban lett megszabva. Ennek kiegyenlítését hozza most az illető miniszter ur javaslatba. A közelebbi indokolást szintén annak előterjesztésében fogja megtalálni a t. képviselőház.

S végre az utolsó ide tartozó tétel a honvédelmi miniszteriumnál mutatkozik 669,000 frttal, a legnagyobb részben okozva azáltal, mert a t. képviselőház kifejezett intentionjának is megfelelően 18 újabb lovas század keret alakítása s 18 ily lovas század képzése vétetett czélba.

Az összes emelkedés ezen tételekben, miket elsorolték, füzehárom és félmillió. Hogy mégis en csak 12 és egy negyed milliónyi emelkedést mondtak, annak oka az, mert az ezüst beszerzési költségek a megfelelő különzettel az agionak csökkenése folytán leszállottak.

A bevétel emelkedésének tényezőiből a legjelentékenyebbeket már is voltam szerezés elősorolni.

A miket még nem említék, azokra akarok egy pár szóval kitérni. (Halljuk!)

A földadó 475,000 frttal, a házadó 133,000 frttal, a jövedelmi adó 940,000 frttal lön magasabban előirányozva. Ez utóbbi teljesen egyezik az 1871. bevételekkel a zárszámadas kivonatának tanúsítása szerint, a melyet épen a közelebbi napokban kaptam az államfőszámvevőszéktől.

Mellesleg legyen szabad megemlítenem, hogy a mechanikai munka, a letisztázás munkája veszmég néhány napot igénybe és addig csakis egy kivonatot állíthatott használatra a főszámvevőszék; de a jövő hét folyamán az egész munkalattal alkalmasint lesz szerencsém a t. képviselőháznak már bemutatnani.

Hogy ismétlem: a feltünően magasnak látszó jövedelmi előirányzat a jövedelmi adó czimén semmivel sem több, mint az 1871. év tetteges eredménye.

A személyes kereseti adó 107,000 frttal, a fogyasztási adó összevéve 599,000 frttal van magasabban előirányozva.

A fogyasztási adóknál több lehetne az emelkedés, ha egy viszesés nem mutatkozna újból is a szeszadónál.

Ez azonban a többieknek emelkedését, ezen 599,000 frttól eltekintve, ellensúlyozza.

Itt több ok hat közre a szeszadónál mutatókozo ezen kedvezőlen eredmény előidézésénél. Közülök az egyik az, hogy tudomány által gyámoltott ipar már is túlhaladta az illető törvényt, a mely pedig nem sok évvel ezelőt lett megállapítva. Ez időnkint kiegyenlítését igényel. Azerre vonatkozó tárgyalások a két miniszterium között teljes folyamatban vannak. A másik ok a kedvezőlen termések nálunk, a melyek a nyers anyag árát magasra szökeltvén, az égetést kevésbé teszik ezen években jutalmazóvá. A harmadik ok az olaszországi kivitel elé gördített akadály, mely az által állított elő, mert a fenálló kereskedelmi szerződés értelmében az olasz királyi kormány a bevételt vámot felelemte. Igaz, hogy azon szerződés értelmében felelemte az ottani fogyasztási adót is, mindamellett az illető érdekelték azt állítják, hogy az ottani emelkedés a valóságban nem nehezedik egyenlő súlylyal az ottani termelőkre, mint a milyennek érezteti magát a kivitelre termelők által.

Tovább többlet mutatkoznak a bélyegnél 643,000 frttal az illetékeknél 439,000 frttal s a tisztj djaknál 315,000 frttal. Ezek összege is többet tenne az általam kifejezésre hozott 13 1/2 milliót, ha a bányaszatnál egy fogyatkozás nem el-

lensulyozná 1 millió 400,000 ft. erejéig, a mi egy részben és jelentékeny részben az agio visszamen-tén alapul, a mennyiben a produkált nemes fémek piaci értéke és ára az által alább száll.

A rendes háztartást illetőleg ez évre is vagy 4 millió frtra lévővén előirányozva a deficit és itt az előirányzat 1 1/2-lel kedvezőbbnek bizonyulván a f. évre elfogadottnál, maga a költségvetés szerint is, a mint méltóztatnak látni, nem egészen 3 millió frt. deficit volna kilátásban, természetesen azon esetre, ha a közözügyi szükséglet a folyó évvel egyenlő marad. Ez oly állapot, melyet én részem-ről teljesen megnyugtatónak tartok, részint azért, mert a kilátásba vett hiány, t. i. a 3 millió nem annyi, a mi bár mely körülmények közt is aggodal-mat okozhatna, kivált, miután a bevételek egészben és nagyban az 1871. eredmények alapján lőnek előirányozva, részint pedig azért, mert az egész összeg általában csekély, olyan, melynek kiegyen-lítését az eddigi tapasztalat utmutatása szerint foko-zatos fejlődéstől bizton várhatjuk.

Nehezebb és kedvezőtlen, legalább az első pillanatra, az állás a rendkívülieknél, nem azért, mintha azon rendkívüli szükségleteink, melyek minden államháztartásban nagyobb-kisebb magasságban előfordulnak, a szintén ilyen rendki-vüli, tehát minden évben egyenlően beálló bevéte-lekből fedezhetőek nem lennének; hanem azért, mert beruházásaink igen magas összegeket vesznek igénybe.

Az előirányzat a rendkívüli szükséglet czimén csekélynek híjján 75.000,000 ft. Bátor leszek né-mileg részletezni ezt is, hogy természetével a t. kép-viselőház megismerkedhessék: 1.006,000 ft. van a vasuti kölcsön és a legújabb 30 milliónyi köl-csön törlesztésére felvéve; beruházásokra fel van véve 51.078,600 ft, sőt ha ide soroljuk az ut-és vízépítkezés, tehát nem a fenntartás, hanem az új-ból építés czimén előirányzott összegeket, ekkor 4.113,000 frttal még több.

Ehhez járul természetének rokonságánál fogva még azon 12 millió frttal előirányzott előleg, mely a vasuti subventióknak eredményeként mutatkozik.

Nem ugyan a gyümölcsöző befektetés, de új acquisitio és vagyonszaporodás 2.880.000 frttal a honvédség felszerelvényeinek fokozása.

Ismétlem, én önmagam különbséget akartam tenni ezek közt a befektetések közt, melyek ugyan előrefejlesztést képeznek, de materialiter nem gyü-mölcsözők, mint például az ut-és víz építések és a honvédség felszerelvényei, és azért ezeket kihagy-tam azon főösszezből, mely 51 millióban jó kifeje-zésre a sajtóképi, anyagilag is gyümölcsöző beru-házások czimén.

Rokontermészetű ezzel ama 12 millió is, mint-hogy egyszer kamatastul kell megterülnie; de mert ez a távolból esik, szintén külön állítottam.

Ha mindezeket összevesszük, akkor rendki-vüli kiadásaink, melyeket illetőleg szó lehet arról, ha vajjon nem lehetne-e miután egyszer egyik, más-szor másik évről évre eladja magát — a rendesek közé befoglalni, — 4 — 5 millióra mennek. Amaz igen jelentékeny beruházások az egyes tárczák közt következőleg oszlanak meg:

vallás- és közoikt. minist.	267,545
igazságügym.	485,800
kereskedelmi min.	1.115,010
pénzügyi min.	4.786,905
közmunka	44.423,857

TÁRCZA.

Girardin Emil.

— A „D. News“ után. —

Francziaország vezérhírlapírójáról mindig van mit mondani s bátran feltételezhető róla, hogy na-porokint tud újabb és újabb oszméknek létet adni, ha mindjárt nem is a legalpraesetebbek ezen eszmék. Ez az eset Girardin Emil uralma, ki hetven éve daczára, még mindig hatalom az államban, és ezt annyira érzi, hogy nem szatul meg szíve, leg-bensőbb rejtekében azon reményt táplálni, miszerint még miniszter is lehet és talán — mert ki tudhatja? — rövid időre egészen saját tetszése szerint intéz-heti Franciaország sorsát.

Ingress nem azzal dicsekedett, hogy nagy festő de hogy nagy hegedüvirtuóz. Lamartine meg volt győződve, hogy tud flótázni; Rossini büszkébb volt salata keverési talentumára, mit „Tell Vilmos“-ra vagy a „A sevillai borbély“-ra. Hasonlóan Gi-rardin, a ki hírlapíró, és semmi más mint hírlapíró, azon meggyőződéssel van eltelve, hogy a termé-szet államférfinává gyurta őt, és ha Amerikában szü-letett volna, most megelőzi Greeleyt az elnöki szék-ro való jelöltségben, noha Greeleytől eltérően, ő megmaradt volna lapja főszerkesztőjéül a választási idő alatt is s önmaga trombitálta volna saját érde-meit a közönség fülébe minden reggel és hihetőleg minden délután, mert ő nem az az ember, a ki egy-gyel több vagy kevesebb külön kiadás költségeit számításba venné.

Csak a ki ismeri és gyakorta beszélt Gi-rardinnal, képes fogalmat szerezni magának a kitünő tulajdonok és hiányok azon roppant halmazáról, a mely megkívánatik arra, hogy egy kellő sikert arató francia lap alapítója álljon elő, Solyomtekin-

Méltóztatnak látni, hogy a dolog sulya a köz-lekedési miniszterium építkezésére esik, az 51 mil-lióból szintén 44 millió. Ezen aránytalanul nagy posztóra nézve azonban meg kell jegyeznem, hogy ebből a közel 75 millió frtból új hitel csak 52 mil-lió 284,000 ft, a mennyiben 22 millió 655,000 forint átruházás van a folyó évről; tehát azon ne-mo a fedezeteknek, mely ez évre kilette jölvél, fennáll erre nézve.

Igaz, hogy ez nem nagyon vigasztaló, a mennyiben a lebegő adósságra voltam e részben utalva közel 26 millió erejéig.

De köteleességem tartom a t. ház tudomá-sára hozni, hogy előre láthatólag, a mely mérték-ben a közlekedési s a többi miniszteriumok a ma-guk hitelét a beruházásokra ez év folytán igénybe nem vennék, tehát átruházatni kívánják a jövő évre, ugyanazon részben meg a pénzügyminiszter sem lesz kénytelen a neki nyitott hitelt igénybe venni világos bizonyítékául annak, hogy azon nyitott hi-tel valóban nem egyébre, mint ezen építkezésekre és beruházásokra lett volna szükséges és ugyanazért a mely részben ezek továbbra haladnak, a hitel igénybe vétele is továbbra marad.

A fennmaradó 52 milliónyi új hitel fedezésére az államnak rendelkezésére áll az ez évre előir-nyozható rendkívüli bevételekből 8.522,000 forint, továbbá rendelkezésére áll a 30 milliónyi kölcsön maradványa, t. i. a mennyiben az ez évre nem volt előirányozva 7 millió frttal; a sorsolási kölcsön terhei az építkezések természeténél fogva 5.075,000 frttal, a gömöri záloglevélkölcsön 3 millió 400,000 frttal; mindezt összevéve 3,000 forint híjján 24 millió.

Főmarad 28.287,000 frt. fedezetlen to-vábbi szükséglet az esetre, ha a közlekedési minisz-terium az általa előirányzott 44 millió frtot elépi-teni valóban képes is lesz; ennek mikénti fedezése iránt akkora tartom főn és tartja főn a kormány a t. ház kegyes engedelmevel előterjesztését megtenni, ha egyszer szükséglet és fedezet végleg megállá-pítva lesz. Egyelőre csak annyit kívánok jelezni, hogy felfogásom szerint két út áll előttünk: vagy a czélba vett építkezéseknek megfelelő összegeket, miután azok nem az év kiadásai és az év terhei, hanem egyszer mindenkorra szaporítása az állam birtokába eső vasutaknak, kikötőknek s hidaknak, előteremteni a jövő rováására, vagy ezen terhek egy részét megfelelő kombinációk által az állam vállai-ról leemelni. Mindezen kiadások olyanok, melyek már meghozott törvényekben gyökereznek, melyek megkezdődtek és bevezetésük egy vagy más uton elengedhetetlen.

A rendes és rendkívüli kiadásokat és bevéte-leket illetőleg ezeket előrebocsátva, a hitel és pénz-tári művelési kiadásokra vonatkozólag azt kell meg-nyilvánítani, hogy ezek mindannyian tökéletesen meg-nyugtató helyzetet mutatnak. Legjelentékenyebb közülök a földtehermentesítési és örököségi alap. Ez, daczára annak, hogy az utóbbi években tetemes új kiutalások történtek a részében és Erdély terü-létén, oly kiutalások, melyek messze meghaladták az évi törlesztéseket, mind a mellett a fokozódó jövedelméinél fogva még mindig aktív áll. Az előbbi évekre a korábban kapott előleg megtérítéseül még jelentékeny fölöslegei maradtak, jelesen: 1871-re 757,000, 1872-re 474,000 fölösleget mutatott; 1873-ra azonban már csak 67,000 frtot, minthogy az új kiutalások tetemesen meghaladták a törlesz-téseket.

tetű, pörgő nyelvű, megáldva önbizalommal, mely a dagálylyal határos, de naivságban mulattató: Girar-din rendszeren rövid kanyarulatokban fejezi ki magát, mintha az ő vállaira nehezednék az állam gondja, és nem lenne ideje szót pazarolni. Czikkei rövidek, apró szentenciák tömör gomolyaga, gömbölyűek és kemények mint az ágyugolyók. Ily módon például: „Pitt nagy ember volt. Miért? Mert túrta a szabad-ságot s fenntartotta a rendet. A rend a szabadság; a szabadság a rend. Rend nélkül nincs szabadság, szabadság nélkül nincs rend. Rend és szabadság nővérek, melyek támogatják és szilárdítják egymást. Egy közös koronájuk van: a dicsőség. Pitt dicső-séget szerzett hazájának; Pitt nagyobb ember volt mint X. ur. Ezután jó az aláírás és utána még több hasontartalmu czikk, belekapaszkodva egyik-másik nagy történelmi alakba kezdve Timur tatár khántól Brigham-Young mormon profétáig. Az emberek hi-szik, hogy Girardin tud mindent Timurról és Young profétáról. És ez csakugyan úgy van. Mindenkiről átolvasott sebtében egy-egy fél lap életleirát, mie-lőtt íróasztalhoz ült volna, és ez elég neki. Ezek nem francziák és nem várhatóak, hogy hosszabb ide-ig lekössék figyelmét, mint a mennyi épen a szüksé-ges, hogy példakül vagy intésekül tartsa azoknak kiválóbb jellemvonásait honfitársai elé.

Oh! ha Francziországról francziák számára írta Girardin ur, egészen más lenne a dolog; és kezdve a Sologne mocsáraiban élő katonabéka szá-zának arától egész a legifjabb irodalmi tanoncz elő-életéig, ki fölötötte fejt a párisi sajtóban, sokkal ki-merítőbb és tüzesebb információkkal szolgát, mint a minőket valaha hallottunk, nem is említve, hogy azo-kat mindenkor egy-egy jóslattal egészíti ki; mert mint Boz Dickens Bunsby-ja, ő is mindig éber szemmel kíséri a láthatár letünő pontját s oly dol-gokat fedez fel ottan, melyek másokra nézve látha-tatlanok.

Az alapigazgatóságok értesítése szerint a ki-utalások zöme 1875-ben megtörténik, úgy hogy azután oly aprólékok következhetnek csak, melyek-nél a juridikus nehezégek akadályozták a kiutalást, mint a milyenek nálunk is előfordulnak, hol ezen stadiumra már korábban eljutottunk. Tehát azon tul az állomány emelkedni nem fog, a jövedelmek pe-dig természetesen fejlődés nyomán, alapos reményünk szerint ezután sem maradnak stationáriusok, a mint nem maradtak eddig. És így el fog érkezni azon idő és pedig előre láthatólag már 1875-ben, a mi-dőn a korábbi időben a közkinestárból nyert előle-gek kamatait és majdnem a tőkét is jelentékenyebb részletekkel lesz képes ezen alap megtéríteni, se-gítvén ezzel a közterhek viselésén.

A mi a szállodézsma váltásági alapot illeti, az természeténél fogva, legalább jogilag mindig activ kell hogy álljon, miután a kiutalványozott ös-szegektől 8 % -ot tartoznak fizetni az illetők. Termé-szetesen ez csak juridicailag áll így, valójában pe-dig attól függ, be is lehet-e tényleg hajtani azt a mi a törvény értelmében az illetőkre kirovándó, ez pedig miután a váltáság kötelezettek nagy része va-lójában szegény s csak szállóbertokos, az évjárás-tól függ.

En egyébiránt meg vagyok győződve, hogy az itteni különbséget gondos kezelést mellett két — három, mondjuk négyszáz ezeren tul egy évben sem fog menni, míg más évben talán ennyi felesleg fog mutatkozni.

A harmadik a gömöri záloglevél-kölcsön, melyről előre láthatólag mondhatni, hogy a maga rendeltetésének megfelelően képes leend, más szóval, hogy az előrelátott és beszerzett összegekkel a czélba vett vasut ki is lesz építhető.

A törlesztés ezeknél is jelentékeny és 4 mil-lió 777,000 frtra fogó összegekkel van előirányozva, melyek a dolog természeténél fogva évről évre fo-koznak, a szerint magasabb összegekben fogván bekövetkezni, a mint a kamatozás alább száll.

(Folyt. köv.)

Legújabb táviratok.

Páris, sept. 18. A kegyelmi bizottmány tíz halál ítélet közül hetet más büntetésre változtatott át. Hármán, a kik nem kaptak kegyelmet, és a kik közvetlenül vettek részt a commune alatt elkövetett gyilkosságokban, — ma reggel végeztettek ki a satoryi síkságon.

Páris, sept. 18. A kereskedelmi ministeri-umnak egy rendelete a szarvasmarháknak Oroszor-szágból, Éjszak-Németországból, Austria-Magyaror-szágból és a Dunafejedelemsegekből való behozat-alát és átvitelét megtiltotta. — A „Siécle“ jelenti: A hajósok syndikátusának Havreban mult szombaton történt fogadtatása alkalmával Thiers a két brit fregattanak a francia vízekre küldését az Angol-ország részéről rokonszeny jelentékeny bizonyi-tékául emel ki, és megerősíté, hogy az ausztriai és orosz császároktól az uralkodók találkozására vonatkozólag a legmegnyugtatóbb biztosításokat kapta.

Madrid, sept. 18. A barcellona-saragossai vonalon a személyvonat ellen a carlisták által is-mételve elkövetett merénylet folytán ott a forgalom felfüggesztett Figuerola a senatus elnökévé vá-lasztatott.

Francziaországot ép oly jól ismeri mint tulaj-don íróasztalát s a francziákat mint az azon álló tintartókat. Hisz Franciaország „küldetésében“ — felvilágosító, szórakoztató és cséplő küldetésé-ben: azaz, hogy Franciaországnak kell magasar tartania a tudomány és szórakozás fákláját más nemzetek előtt s alkalimlag elcséplni őket azok-nak és saját javára. Így elcsépelte volna Poroszor-szágot, a mi azonban nem sikerült. Miért? Az ég látogatása volt ez? Nem leszke. S legközelebb an-nál jobban el fogja csépleni Poroszországot s a közben mostani helyén hagyja Thierst, míg valaki más nem foglalja azt el.

Mi Girardin ur politikája? mint fenebb emli-tettük, ő napi politikát követ. Hétfőn az az eszme él agyában, hogy Guizot az igazi ember, kedden már ismét az, hogy tegnap csalódott, szerdán már kész loyális kísérletét engedni a köztársasággal, csüt-törtőkn az következtetésre jut, hogy Franciaor-szágra nézve az egyedül alkalmas kormány a köz-társaság, pénteken bebörtönöztetvén a köztársaság által, vissza vonja mellette felhozott érveit egy ün-nepélyes vezércikkben; szombaton kézzel lábala plebiscitum mellett agítát, és vasárnap, miután a sé-nátorságra promovealandók névsorában kuczorgott, a kommune fellobbanása között hősiessen Párisban marad egy hírlap, „France fédérale“ élén s a mel-lett harcol, hogy az ország északamerikai Egye-sült-Államok példájára tizenöt államra osztassék, hihetőleg az ő kezében az elnöki hatalom.

Egyik és másik eszme között csekély nála az állhatatosság, és deductioi minden egyes eszméről a legmeglepőbb és a legtüneményesebb logikát árulják ei. Ő csupa lelkesülttség, oly ember, a kinek kezében új seprűk minden bizonytalanság tisztán seper-nek ma, és ép oly bizonyosan hasznavehetlenek holnap. Józsva réz kürtjével hívja fel honfiat ez

Országgyűlés.

A képviselőház sept. 18-iki ülése.

Elnök: Bittó István.

Jegyzők: Széll, Szeniczey, Tombor és Kiss Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Gr. Ló-nyay, Tóth Vilmos, dr. Pauler, Szlávay.

Az ülés 10 órakor nyitott meg, Széll Kál-mán a mult ülés jegyzőkönyvét olvassa. A jegyző-könyv kifogástalanul hitelesítettik.

Elnök bejelenti a háznak a főrendi ház által ide áttett az 1869—72. országgyűlés 3-ik szá-kában szentesített törvénycikknek az orszá-gos levéltárba történt áttételéről szóló jelen-tését.

Tóth Vilmos, belügyminiszter. Mielőtt a na-pirendre áttérnénk, engedje meg a t. ház, hogy egy interpellációra válaszolhassak. Császár Bálint képví-selő ur f. h. 13-án hoztam intézett interpellációjá-ban kérdezie tőlem, hogy Fogaras felső és alsó vi-déke daczára a kormány azon rendeltetésnek, hogy központi bizottság szerveztessék és a választások a törvény értelmében eszközöltessenek, mindeddig képviselve nem lévén: 1) van e tudomása a bel-ügyminiszternek e törvényeinkkel merev ellentét-ben álló makacsságról? 2) Minő intézkedések té-tettek, hogy Fogaras vidéke is képviselve legyen, vagy egyáltalán tétettek-e s 3) ha nem: szándé-kozik-e a belügyminiszter ur ily intézkedések téte-lére? (Az interpellációt felolvassa.)

Erre lesz szerencsém a t. ház engedelmevel válaszolni.

Midőn a törvényhatóságokhoz a választások előtt rendeleteket bocsátottam, Fogaras vidéke is megkapta a kibocsátott rendeletet és intézkedett is a rendelet folytán. A választási központi bizottság megalakult s a választási központul ez egyik kerü-let városa Ó-Sinka tűzetett ki. Ezen rendelet elle-nében Fogaras város közönsége folyamodást nyuj-tott be hozzám: 1. önálló központi bizottság alko-tása végett. 2. hogy Fogaras városa legyen a vá-lasztási központ. Fogaras városának e kérése, nem-csak jogos és méltányos, nemcsak az 1848. 5. tvczikk 52. szakaszának de ugyancsak az 1848. 5. tvczikk 49. 50. szakaszainak értelmében is, hogy a szabad királyi városok önállóan választhat-sanak központi bizottmányokat.

En Fogaras városa kerényének tehát a tör-vény értelmében helyet adtam s elrendeltem 1. hogy önálló központi bizottságot alkothasson, 2. hogy a választás központja Fogaras városa legyen. E rendeleteket Fogaras városának és a vidék kö-zönségének is megküldöttem. Rendeletemet az ön-álló központi bizottmány megalakításával csak rész-ben tartotta meg Fogaras vidékének közönsége; második részét azonban — Ó-Sinka városát tűz-ven ki központul, — nem. Miért is folyó év május 30-án határozottan meghagytam, hogy rendelem és a törvény értelmében járjanak el.

Mindennek daczára Fogaras vidéke megta-gadta az engedelmisséget. S ha mindeddig kapa-citálva jártam el, azon informatio alapján tettem, hogy Fogaras vidéke a kormány rendelete szerint fog intézkedni; másodsor azért, hogy a türelem véghatárát elérjem s kormánybiztos küldése nélkül eszközöltessem a választást. De Fogaras vidéke eddig választást nem eszközölvén, közönségével a

vagy amaz új ember tiszteletére — Napoleon La-jos, Ollivier vagy Gambettaéra — hogy adják nekik lelkeket, életöket és vagyonukat, engedjék, hadd viseljenek csak azok gondot reájck s vessék alá akarataikat az övéknek.

Másnap már rideggé s a következő napon mogorvává lesz. A negyedik nap egészen körül fordítja trombitáját a rozsz uton s minden népeknek és nemzeteknek fülébe mennydörögi: „Le ez emberrel! Tévedtem. Ő nem az, a minek tartot-tam!“

Cavaignac bebörtönözte Girardint. Napoleon Lajos száműzte, majd megbírságotlta őt. Girardin azonban nem az az ember, a kit el lehet riasztani oly csekélységekkel, a mit ő bombastikusan mar-tírságnak nevez. Mindanyiszor előlről kezdű a támadást újabb erélyes tartalékkal, felkészülve új ügyek védelmére, és a régiék fellemelegítésére.

Neki nincsenek barátai, mert nincs nevezete-sebb francia ember, a kivel előbb jó lábón ne ál-lott és a kivel később ne pörlekedett volna, miután legalább egy féltucat izben kibékült velők; van azonban tömémentelen ismerő, bámuloja és a mi mind ennél rosszabb, tanoncza. Hasonlóan a nagy Napoleonhoz, a kihez arczban hasonlítani szokott és a kinek hirtelenkedésű, taglejtéseit és magatartását nagy morvben utánozni szokta (kivéve mindazát-al famous szemüveg-jékát, a mely egészen az övé) — patrozínálja a fiatal embereket és bizal-mat helyez bennök. Minden irodalmi aspirans sza-badon fordulhat hozzá minden bemutatás nélkül s kérhet tőle alkalmazást hírlapja mellett. Ha meg-tetszik neki, legott szerződtek s a törzskarban marad mindazon napig, a midőn második szellem-szegény cikkét írja, a mikor is minden czermonia nélkül elbocsátatik. Girardin Emil soha sem szer-kesztött zselmeszegény lapot.

Girardin őt dologról nevezetes: születéséről,

törvény szigorát fogom éreztetni. Ez válaszom a beadott interpellációra.

Császár Bálint megelégszik, csak azt szeretné tudni, miként fogja a törvényt alkalmazni?

Tóth Vilmos. Bocsánatot kérek, az 1870-ik törvény szerint renitentia esetében a főispán teljességgel ruháztatik fel s így a kormánybiztos küldése felesleges.

Az erre felvett napirenden tárgyalás alá vétetik Gyórfly Gyula következő indítványa: A képviselőház elnöke utasítsa oda az udvarhelyszéki központi bizottságot, hogy az Udvarhelyszéken f. é. július 1-ő napján megkezdett és 8-án befejezett kettős választásról felvett jegyzőkönyvet mint megbízó levelet, haladéktalanul az illető megválasztott országgyűlési képviselők kezeihez juttassa.

Gyórfly Gyula a vita végére tartja fenn megjegyzéseinek elmondását.

Tóth Vilmos belügyminiszter mindenekelőtt azon eljárást kívánja a ház tudomására hozni, melyet ez ügyben követett, miután az első felszólalásnál mulasztással vádoltatott. Az Udvarhelyszéken megjelent választás után a többséget nyert jelöltek panaszt tettek nála, hogy jegyzőkönyveik nem adatnak ki. Ő a panaszlevelet törvényszerű elintézés végett a központi bizottsághoz átküldötte, ez azonban ülést nem tartott, s a jegyzőkönyvek nem lettek kiállítva. A minister augusztus 25-én és szeptemberben már kétszer megsürgette a bizottsági elnököt ülést tartás végett, végre tudatták vele, hogy sept. 12-én tartatik meg az ülés, mi később 21-re lőn módosítva, az adatván okul, hogy nagy az izgatottság. Ezeket kívánta saját eljárásának igazolására felhozni. (Helyeslés.)

Gorove István általánosnak látja a házban az óhajt, hogy a sérelmek orvosoltassanak. Annyi világos, hogy az udvarhelyszéki központi bizottság nem teljesítette kötelességét, mert a jegyzőkönyvet anélkül, hogy folytatólagos választást vagy újat rendelt volna el, kiállítatlanul hagyta a jegyzőkönyvet. (Helyeslés balról.) A ház mindazáltal nem ismerve az ide vonatkozó okmányokat, nem látszik célszerűnek, hogy oly értelmű határozatot hozzon, miképp Gyórfly képviselő indítványozta, miért is ő ellenindítványt terjeszt be, mely szerint a belügyminiszter volna megbízandó, kinek ez ügybeni eddigi eljárása helyeselve tudomásul vétetik, hogy az udvarhelyszéki központi bizottság elnökét utasítsa haladéktalanul oly intézkedés megtételére, hogy a többséget nyert képviselők az országgyűlésen megjelenhessenek. (Helyeslés jobbról.)

Karassai István Gyórfly indítványát pártolja, valamint Csernátony Lajos is, ki a ház méltósága megőrzésének tekintetéből nem hiszi túrhetőnek, hogy valamely renitens elnök ily sérelmet ejtessen az országos képviselőkön. Jegyzőkönyv minden esetre kell, hogy a ház tovább intézkedhessen, s mivel a belügyminiszter csak azt teheti, a mit a ház még erélyesebben tehet, miért is a ház elnökét egyenesen a jegyzőkönyv bekövetelésére véli föl szólítandónak.

Simonyi Ernő, itt új választást lehetetlennek lát, mert csak két-két jelölt volt, azonkívül constálva, hogy sajnálendő, ha a miniszter ily esetekben intézkedni nem képes, pártolja Gyórfly indítványát.

Hoffmann Pál sem Gyórfly, sem Gorove indítványát nem találja kielégítőnek; az első szerint a ház már érdemlegesen ítélte, mert kimondaná az

első házasságáról, Carrel Armanddal vivott párbjáról, olesó hírlapok meghonosításáról Franciaországban és azon parancsok hangja jegyzékről, a melyet 1848 febr. 24-én Lajos-Fülöphöz intézett, meghagyván az elálmélkodott fejedelemnek, hogy rögtön mondjon le s bizza rengenességet az orléans-i hgnőre.

Girardin Emil Svájczban születet s eleinte Delamothé nevet viselt. Szülei nem voltak megesküdvé és a fiatal Emil egy ideig atyja felfedezéseivel foglalkozott, kit felfedezvén, legott adoptálta nevét, annak beleegyezése nélkül s makacsul védte ebbeli jogát, daczára minden törvénynek és szokásnak. Időközben (1847) azonban atyja, Girardin tábornok formaliter adoptálta őt.

Girardin Emil nősülése mint egy negyven évvel ezelőtt egyik legfeltűnőbb eseményt képezte, minthogy nőül a szép és szellemus Gray Delphinét nyerte, egyikét a legkedvesebb írónak, kik az 1830-ki fiastyukban tündököltek, a legjobb nő, a legszeretetre méltóbb és a legkecsesebb delnőt.

Girardin életének harmadik nagy eseménye az, hogy Carrel Armandot párbajban megölte s ez akkor tájban csaknem saját életébe került, mert a párisi szabadelvű hírlapírók egy conclaveban összejövén megesküdtek, hogy megbeszéljék fiatal és dicső előharcosuk halálát s egymás után kihívják Girardint, míg csak el nem esik. Girardin azonban szintén megesküdött Carrel halála után (ez volt negyedik párbaja), hogy nem fog többé párbajt vívni és egy becsületbiroság, a melyhez appellált, kimondá; miszerint ez elhatározása igazolt.

Girardin journalistikai speculációról és azon roppant vagyónról, a melyet összehalmozott, a midőn épen száz frank tőkével s társának ugyan

abszolút többséget, a második szerint pedig az eddigi eljárás és a házszabályok mellőzöttnék, ennél fogva indítványozza, miszerint a ház elnöke bizandó meg az udvarhelyszéki központi bizottsági elnök felszólításával, hogy a választás törvényszereint megejtését eszközölje. (Helyeslés.)

B. Simonyi Lajos más nézetben van; a ház tudja, mi történik az országban, és intézkedhetik, pártolja Gyórfly indítványát. B. Kemény Gábor új választást lát szükségesnek, miután a bizott. elnök nem ítélte a többséget abszolútnak, ennek ideje pedig nincs meghatározva, s ha eddig akadályok merültek fel ellene, arról az elnök nem tehet.

Irány Dániel és Tisza László Gyórfly indítványát, gr. Hunyadi László pedig Goroveé pártolják.

Madarász József azon esetre, ha Gyórfly indítványa el nem fogadtatnék, határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a ház elnöke megbízandó a kérdéses kerületi kp. bizottság elnökének megkérdezésével: megtartott-e Udvarhelyszéken a választást, ha igen, 8 nap alatt terjessze be az elnök a jegyzőkönyv egy példányát a képviselőháznak.

Gyórfly indítványa mellett szólnak még: Huszár Imre (nem tartja correctnek a miniszter eljárását, mert még az új választásnak is az országgyűlés megnyitása előtt 4 héttel kell törvényszereleg megtörténni), Bakcsi Ferencz, Horváth Gyula, Jókai Mór, Oláh Gyula, Csiki Sándor, Boér Antal.

Többen szólásra jegyezve nem levőn, elnök az indítványtevőknek adja meg a zárszót.

Gyórfly Gyula az ellen-indítványozónak csak akkor vél szót adhatni, ha 9 képviselő pártolólag írja alá. (Elnök: 10-en vannak.) Ezután kijelenti, hogy a belügyminiszter eljárását nem tartja correctnek, mert másszor, ha pártsemponit kívánta, érdemlegesen is intézkedett választási ügyekben, kitörölt neveket, határnapokat változtatott meg. stb.

Megezáfolva nem látván állításait, ajánlja indítványa elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Tóth miniszter azon békülékeny szellemet, mely ez országgyűlés elején nyilvánult, nem kívánja rantani az által, hogy előtte szólót előadásí módorában kövesse csak azon vádak ellen szól, melyek eljárása ellen emeltettek. Előtte szóló privát értesülés nyomán argumentál, privát értesülése neki is volt, de azt alkotmányos érzelmi ember nem kívánhatja tőle, hogy ilyen alapján, a másik fél meghallgatása nélkül utasítson oly közeget valamire, a melyet nem is utasíthat, mert nem az ő organuma. Igaz, hogy némelyeket kitöröltetett a választási listából, de ez nem pártsemponitból történt, mert ép a pesti választásoknál látható, hogy baloldaliak érdekébe is hozott határozatot; megváltoztatta a határnapokat is, de csak ott, honnét felszólítva lett, s tette azért, mert a törvényt már az első magyar felelős miniszterium is úgy magyarázta, hogy egy törvényhatóságban ugyanazon napon történjék választás, s e praxis általán elfogadva van. Hogy a központi bizottságok tudatára jöttek függetlenségüknek, s azzal vissza is éltek, sajnos tapasztalat, de ez csak egy érv a mellett, hogy új választási törvény kell.

Gorove röviden ajánlja indítványát, mely Péchy Tamás és Madarász Józsefnek röviden a kérdéshez szólása után elfogadtatott, Gyórflyé elesett.

Elnök jelenti, hogy a miniszterelnök egy zárt ülést óhajt; ez holnap 10 óraker tartathatik meg, azután két napig működjenek az osztályok és bizottságok, szombatn bejelentések végett pedig

oly összegű csatlakozásával, először a „Voeur“-t, majd a „Presse“-t világá bocsátotta, — csaknem főlőleges szollanunk, köztudomású dolog levén, hogy ez utóbbi lap csakhamar világra szóló hírre jutott s huszonöt év alatt eléggé megismertette az emberiséget főszerkesztőjének köz és magán ügyeivel, más hírlapkiadókval folytatott perpatvarkodásaival, a pörökkel, melyeket írórsai ellen indított, kik kegyelem nélkül megtámadták őt mint charlatánt s nyilvános helyeken bántalmazták, remélvén, hogy ily módon megvívásrakényszerítik és megölhetik.

Midőn végre megszüntette összekötését a „Presse“-vel, a „Liberté“-t adta ki, melyet a háboru után jó áron eladott ugyan, de titkon még mindig egyik kiadója ezen lapnak, mivel azonban benső viszonyban áll a kormány élén álló férfiak nagyobb részével, azzal tölti ideje legnagyobb részét, hogy tancsokat ad nekik saját, vagy azoknak asztalánál s így kevesebbet ír mint hajdan szokott.

Ez talán nem valami kiválóan sajnálatra méltó szerencsétlenség, mert Girardin Emil, míg megbarátkozta honfitársait az olesóhírlapokkal, egyszermind olesó és szalmatüzi emberekkel traktálta őket. Girardin egyike azon embereknek, kik legtöbbet tettek arra, hogy félre vezessék a köz érületet, becsépegtessék a francziákba a hősök imádása iránti vak hajlamot s lerombolják önbizalmukat. Hogy egyszer másszor nemes és szabadelvű eszmék mellet tört lánzsát, az még nem jogosítja őt fel arra, hogy a szabadelvűek közé sorakozzék. A szabadelvi párt többre becsül az oly harcsoakat, kik ha kevésbé tündökölnek is, de szilárdabbak, nem oly könnyen kapnak el ellenkező szelek által és mindenek fölött kevesbé önzők.

rövid ülés legyen. Elfogadtatik, mire az ülés 3 óraker véget ér.

Külföldi hírek.

A havrei municipalitás vasárnap bankettre volt meghíva az angol fregatra. A mondott pohárköszöntések a Franciaország és Anglia között jelenleg uralkodó élénk rokonszenvennek adtak kifejezést. A fregatt parancsnoka által Thiersre és a köztársaságra mondott igen rokonszenves toast a Franciaország és Anglia között politikai és kereskedelmi tekintetben létesült figyelemreméltó közedés jelenék tekintetik.

Madridi hírek szerint, Catilineau Bayonneban Tindal volt mexikói rendőrőnkkel egy újkarlita-összeesküvés iránt értekezett: Cabrera megtagadta a részvételt.

Bukarestből jelentik, hogy a fejedelem viszatér a sinai kolostorból s a lakosság által lelkesedéssel fogadtatott. Egy fejedelmi rendelet megparancsolja a hadsereg összpontosítását az őszig gyakorlatokra, melyek a fejedelem személyes vezénylete mellett fognak megtartatni. Egy elterjedt hír szerint a kamara rendkívüli ülésre fogna összehivatni.

ÚJDONSAGOK.

Kolozsvár, sept. 20.

— **Adomák Deákról.** Az „öreg ur“ igen jó humorban vagyon ez idő szerint. A buffetben összetalálkozok néhány baloldali képviselővel s elmondja nekik, hogy ne terjesszék hát hiába azt a hírt, mintha a Deákkör névjegyzékébe mindenki be volna írva, kivéve — Deák Ferenczet. — De bizony beirtam én is magamat. Legelőször a nevetem, azután a lakáomat, így ni: Deák Ferencz, lakik: a saját utcájában. — No igen, mert tudnotok kell, hogy nekem két utcám és négy piaczom van. Csak hogy hallgatók vele mélyen s titeket is hasonlóra kérék. Mert ha a városi hatóság megtudja, hogy az a két utca és négy piacz az enyém: hát még kötelességemül teszi, hogy — söpörjem magam. — Beszélget Deák Ferencz Simonffy Kálmánnal. Oda jön hozzájuk Salamon Lajos s így szól Deákhöz: — Ilanem azt már csakugyan megfogod engedni, hogy nektek a jobboldalon nincs olyan muzsikustok, mint ez a Simonffy. — Micsoda? Jöjjön csak át Simonffy mi hozzánk s hallgassa meg, mikor Paczolay horkol: fogadom, hogy ez előtt a zene előtt rögtön megritál.

— **Fogarasy Mihály** püspökünk ő nagyméltósága e hó 12-ikén Pestről székhelyére visszaérkezett.

— **A vasárnapi nagy tűzijátékra** felhívjuk a n. é. közönség figyelmét annál inkább, mert Szabó Lajos tűzművész annak egész tisztta jövedelmét a kolozsvári önk. tűzoltó egyeslet javára ajánlotta fel.

— **Mehádián** az a hír kering, hogy e nagyszerű fürdő pénzügyminiszterünk egy külföldi consortiumnak akarja átengedni, mely mögött az oláh kormány állana titkos cseljaival. Ez nagyon rossz gondolat volna. Ha e fürdő eddig kormányregie alatt felvirágozhatott, — most fontos politikai okok még inkább tiltják, hogy e magyar birtok külföldi cselszövények központjául engedtessek át, bárminő nyereszkedés fejében.

— **A löversenyter-felé** ut és hidak, tavaly rossz lábon álltak, mi okot adott sok panaszra, — most az ut újonnan fővénnyel borítottat, mi által a nagy pornak eleje van véve — a roncsolt, hidak helyett pedig egészen új hidak állanak.

— **Poton áron lehet tudományos könyvre szert tenni?** Tegnap a városi tanácsház előtt sok jeles német könyvet árvereztek el — Hogy mennyi becsé van ilyen alkalommal a különben igen drága könyvnek — eléggé mutatja az, hogy 6 kötet tudományos munkát 1 fttal vettek meg. — Nem ártana, ha ifjaink megjelenének ilyen helyeken s itt iparkodnának olesón jutni ahhoz, mit bolli áron megvásárlani nincs módjukban.

— **A helybeli jótékony nő-egyeslet** javára rendezendő hangversenyen, mely holnap, 21-én fog a nemzeti színházban megtartatni, Siegenfeld k. a. lengyel eredetű zongera-művésznőn kívül még Pataki Otília k. a. a pesti operaiskola növendéke s Bennel Amália k. a. fognak közreműködni. Mindenik urhölgy, ha jól tudjuk külön áriát — és pedig Pataki k. a. Ernaniból — fog énekelni. Közre fog még e kívül működni a helybeli „Dalkör“ is. Az idő e hangversenyre mindenestre jobban van megválasztva, mint a multkor; s biztosak lehetünk, hogy az aristokratia nem fog távolléte által tündökölni.

— **A kolozsvári jótékony nőegyeslet** által f. hó 21-én a nemzeti színházban Siegenfeld Sónia zongora-művésznő közreműködésével rendezendő hangverseny műsorozata: I. Szakasz. 1.) Nyitány, Pongrácz József zenekara által. 2.) G. Moll Concert, Mendelssohn Bartholditól, zongorán előadja Siegenfeld Zsófia k. a. 3.) Nagy ária Ernaniból Verdítól énekli Pataki Otília kisasszony. 4.) Országos bordal, Than Károlytól, előadja a

kolozsvári oalkör. II. Szakasz. 1.) a. Chant polonaise, Chopintól, zongorán b.) Vadászdal előadja Siegenfeld Zsófia k. a. 2.) Nagy Ária Luciából, énekli Bennel Amália k. a. 3.) Pongrácz József zenekara. 4.) Induló Tanhäuser czimű dalműből Liszt Ferencztől, előadja Siegenfeld Zsófia k. a. 5.) Nemzeti zászló Huber Károlytól, zenekar kíséret mellett előadja a Kolozsvári dalkör.

— **Bival-komedia.** A helybeli vágóhidról tegnap délután egy megsebesített bival rohanat el az utcára, így akarván megmenekülni a végső csapástól. — Azonban sikerült csakhamar az erős marozona mérsáros legényeknek megkötozni a dühöngő állatot, még mielőtt valami szerencsétlenség történhetett volna.

— **A királyi biztosság hivatalnokai** ugy halljuk, végtére megtudták jövő sorsukat. Egyrésztörök rendelkezési állapotban van helyezve, kivéve azokat, kik az ugynevezett szabályszerű elbánás alá estek. — A földterhentesítési alapigazgatóság hivatalnokai jobban jártak, azok legalább ki lettek nevezve ideiglenesen.

— **A ravasz cigánynök.** E napokban egy gyümölcsáros nőt a cigánynök következőleg fosztottak meg pénzétől: három cigánynök körül veszi a gyümölcsös szekeret s míg egyik alkudozik, az alatt a másik, az asszony zsebét szerhecsésen kiürítette. Erre csakhamar elmennek... Az asszony később zsebébe nyul s észreveszi, hogy oda pénz-tárczája; rögtön a cigánynökre gyanakodott s utánuk indult; szerencsére beerte őket s egy történetesen arra haladó városzolga által a tanácssházhoz kísértette, hol pénzt visszakapta; a szurkos kezű cigánynök a hüvösre szállították.

— **Horvát rablók.** A „Nar. Nov.“-nak írják Glinából, hogy Stanojevic, ottani kapitány vadászatra menve, egy 12 emberből álló rablócsapat által megtámadtatott és miután főnöküket lelőtte, a rablók által agyonverettet. A megölt rabló a gonoszásban megöszült Vuk Metikos, karlovczai harambasa volt, kire a kormány már 200 forintnyi díjt tűzött ki. A tavaszkor csekélységért megölte a szomszédját és azután a hegyek közé menekült, hol rablócsapatot szervezett, melylyel az egész környéket rettegésben tartotta és az említett kapitányi házat is fényes nappal kirabolta. A személy- és vagyonbiztonság ama vidéken egyáltalában igen rossz lábon áll.

— **M.-Vásárhelyt** jövő vasárnap rekeszt be szintarsulatunk az előadásokat Szigligeti „Török János“-ával, s azzal utrakelnek hazaelé. A társulat tagjai között kevesen vannak, kik teljes egészséggel dicsekedhetnek, többnyire hideglelésben szenvednek.

— **Az itteni nemzeti színházban** egy közép és egy alsó páholy octoberhóra bérletbe kiadó.

— **Gspan Otto** september 17-én vezeté oltárhoz Prágában Schmidt törzsorvos szellemus leányát, s tegnap szivbajból eréd szélhűdés folytán Prágában bánatos özevegést hagyá maga után.

— **Midőn az orosz csár** kedden délután egy sétatokcsizásból visszatért a császári palotába, egy választékos öltözötű gyászoló nő, állítólagos orosz grófnő, a palota kapujánál tédre vetette magát és hangos segélykiáltással állította meg a császári kocsi. A czár leszállt a kocsirol és személyesen ment a térdelő nőhez és átvevén annak kezéből egy irásbeli kérelmet, az ügy rögtön megvizsgálását ígerte.

— **A három császár találkozása** hallomás szerint egy millió tallerba került a porosz udvarnak. A koronaherczeg által rendezett ünnepélyre magára 100,000 tallért költöttek

— **A osztrák és orosz császárhoz** intézett kérelmek mint Berlinből tudósítanak, ugy intézetnek el, hogy az összegek kíséretében az ottani hatóságokhoz küldetnek vissza. Ez vizsgálja meg az ezreke menő kérelmeket és osztja ki véleménye szerint a segélyt.

— **Kissé későn ugyan;** de mégis örömmel hozzuk köztudomásra azon esetet, hogy a nagy honvéd gyakorlat után, egyik tiszt egész szakaszát megvendégelte; egy másik pedig többeket elvitt a circusba. Szép viszonyt árult ez el a honvéd tisztek és legények között.

— **A circusi jutalomjátékok** nagyon népesek s ezt főleg Salamon János népzenezőnk idézi elő, ki szivességből a legszebb hangverseny daraboknak eljátszására vállalkozott a tíz perczig tartó zúnidó alatt. — Tegnap is zajos tapsokban részestült művészi játéka o jeles népzenező társulatnak.

Derssin lovardájában naponta esti 7 óraker **NAGY ELŐADÁS** folyton újabb műsorozattal rendezetik.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

September 13-ról. 5% metaliques 65.60
5% nemzeti kölcsön 70.60. 1860-ki államkölcsön 103.50 Bankrészevények 873. Hitelrészevények 332.80. London 109.55. Ezüst 108.3/4 Cs. kir. arany 525 — frankos arany 878.—1/2. Földterhentesítési kötvények: Magyar 81. —. Temesi 81.—. Erdélyi 79.50. Horv. Szlavon 84.75.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

